

W Gorzowie Wielkopolskim o mniejszościach

Akademickie Centrum Badań Euroregionalnych Akademii im. Jakuba z Paradyża, Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Gorzowie oraz Lubuski Urząd Wojewódzki zorganizowały interdyscyplinarną konferencję naukową „Mniejszości wyznaniowe, narodowe i etniczne na ziemiach zachodnich (odzyskanych) po 1945 roku”, która odbyła się 23-24 kwietnia 2018 r. w Akademii im. Jakuba z Paradyża. Celem konferencji była prezentacja stanu badań nad mniejszościami wyznaniowymi, narodowymi i etnicznymi na terenach ziem zachodnich RP po 1945 roku ze szczególnym uwzględnieniem pluralizmu konfesyjnego i kulturowego.

Na skutek drugiej wojny światowej, zmiany granic po 1945 r. oraz migracji ludności Polska stała się państwem niemalże jednolitym pod względem wyznaniowym i narodowościowym. Niemniej na tzw. „ziemiach odzyskanych” przybyli przedstawiciele mniejszości wyznaniowych i etnicznych stanowiących dziedzictwo wielonarodowej i wielokulturowej dawnej Rzeczypospolitej, m.in. Żydzi, Karaimi, Tatarzy, Ukraińcy, Białorusini. Obecni byli także wyznawcy różnych odłamów protestantyzmu, mieszkający na ziemiach zachodnich przed 1945 r.

Panel otwierający konferencję został poświęcony tematyce karaimejskiej. Wzięły w nim udział przedstawicielki społeczności karaimejskiej: przewodnicząca Związku Karaimów Polskich Mariola Abkowicz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (temat wystą-

pienia: „e-jazyszlar. Karaimejskie Archiwum Cyfrowe narzędziem do badań nad karaimejskim życiem społecznym”) oraz dr Anna Sulimowicz z Uniwersytetu Warszawskiego („Losy społeczności karaimejskiej z Łucka po 1945 r.”), a także reprezentująca uczelnię-gospodarza dr Bogna Wach („Karaimi, najmniejsza mniejszość w RP – wiara i życie. Krótkie wprowadzenie”). Prelegentki przedstawiły społeczność i stan badań nad jej dziedzictwem, które stanowi bardzo istotną część wielokulturowego dziedzictwa Polski, choć obecnie, jak podkreślali organizatorzy, bardzo mało znaną. Panel zamknęła prezentacja filmu opracowanego przez Muzeum Etnograficzne we Wrocławiu pt. „Dolny Śląsk... Karaimi”. Następnie miała miejsce debata, która stała się okazją do przypomnienia mieszkańcom Gorzowa o tym, że jednym z migrantów, którzy osiedli w tym mieście, był Karaim, troczanin Adolf Tynfowicz (1924–1995). Po zakończeniu służby wojskowej w Straży Granicznej w randze dowódcy posterunku w Kostrzynie nad Odrą osiadł on w Gorzowie Wielkopolskim i związał swoje życie zawodowe z Zakładami Włókien Chemicznych Stilon, znanymi m.in. z produkcji taśm magnetofonowych. Tynfowicz był założycielem Muzeum Zakładowego Stilonu, później przemianowanego na Centrum Promocji Stilonu oraz znanym działaczem sportowym, którego zasługi dla miasta były na tyle ważne, że jego nazwisko uwieczniono na łamach Multimedialnej Encyklopedii Gorzowa Wielkopolskiego.

Kolejne sesje pierwszego dnia konferencji były poświęcone tematyce innych mniejszości: tatarskiej, romskiej oraz żydowskiej. W drugim dniu obrad dominowała natomiast tematyka konfesyjna, a wystąpienia dotyczyły wyznawców prawosławia i grekokatolików, a także Lemków i Greków.

Organizatorzy, jako przedstawiciele środowiska akademickiego, podkreślali, że popularyzacja wiedzy o mniejszościach narodowych, etnicznych i wyznaniowych jest niezbędna dla lepszego zrozumienia oraz poznania własnej tożsamości i historii przez społeczność regionu.

Mariola Abkowicz

Wspólna fotografia uczestników konferencji z przedstawicielami uczelni-gospodarza, gorzowskiej Akademii im. Jakuba z Paradyża.

Fot. Jacek Buczyński